

Adam Smith

ISTRAŽIVANJE
PRIRODE
I UZROKA
BOGATSTVA
NARODA

I

MCMLII
KULTURA

*An inquiry into the nature
and causes of*

THE WEALTH OF NATIONS

by

ADAM SMITH

Preveo:

Dr. MARIJAN HANŽEKOVIĆ

Adam Smith

ISTRAŽIVANJE PRIRODE
I UZROKA BOGATSTVA
NARODA

PRVI SVEZAK

MCMLII
KULTURA

PRIMJEDBE UZ PRIJEVOD

Ovaj prijevod je rađen prema kritičkom izdanju »Istraživanja prirode i uzroka bogatstva naroda«, koje je godine 1904. izdao Edwin Cannan, profesor ekonomske teorije na londonskom univerzitetu. Kao temelj tom izdanju poslužilo je Cannanu peto izdanje »Bogatstva naroda«, posljednje, koje je objavljeno prije Smithove smrti. Gdje je god to peto izdanje odstupalo od prvog, Cannan je istražio povijest i uzroke tih promjena i zabilježio ih u svojim opaskama. Cannan je svoje kritičko izdanje obilno popratio bilješkama, od kojih su u prijevod ušle samo one opaske, koje olakšavaju služenje Smithovim djelom, dok je sav veliki historijski aparat i poredbe s ranijim izdanjima ispušten. Prijevod ima tri vrste opaski, prvo, izvorne Smithove opaske, koje nemaju nikakve oznake, drugo, opaske s oznakom Ed. Cannan i, na kraju, treće, opaske prevodioca, koje se uglavnom odnose na kratka povijesna objašnjenja i treba da olakšaju razumijevanje i upotrebu djela. Kazalo, koje je dodano na kraju II. sveska, ustvari je prevedeno kazalo kritičnog izdanja Edwarda Cannana. On je izvorno Smithovo kazalo jako proširio i ta njegova proširenja stavljena su u uglate zgrade, da bi čitalac vidio, kako je izgledalo izvorno Smithovo kazalo, a kako ga je Cannan proširio.

M. H.

U Zagrebu, ožujka 1952.

SADRŽAJ

	Strana
Predgovor	VII
Uvod i plan djela	3

KNJIGA I.

O uzrocima poboljšanja proizvodnih snaga rada i o redu, prema kojem se proizvod rada prirodno raspodjeljuje među različite slojeve naroda

Prvo poglavlje

O podjeli rada	9
--------------------------	---

Drugo poglavlje

O načelu, koje uzrokuje podjelu rada	16
--	----

Treće poglavlje

Podjela rada je ograničena opsegom tržišta	19
--	----

Četvrto poglavlje

O porijeklu i upotrebi novca	23
--	----

Peto poglavlje

O stvarnoj i nominalnoj cijeni robe, ili o njezinoj cijeni u radu i njezinoj cijeni u novcu	29
---	----

Šesto poglavlje

Sastavni dijelovi cijene robe	45
---	----

Sedmo poglavlje

O prirodnoj i tržišnoj cijeni robe	52
--	----

Osmo poglavlje

O plaći za rad	60
--------------------------	----

39°	451
-----	-----

Deveto poglavlje

O profitima od kapitala	81
-----------------------------------	----

Deseto poglavlje

O plaćama i profitu u različitim zaposlenjima rada i kapitala . . .	91
Prvi dio — Nejednakosti, koje potječu iz prirode samih zaposlenja :	92
Drugi dio — Nejednakosti, koje je uzrokovala evropska politika	110

Jedanaesto poglavlje

O zemljišnoj renti	133
Prvi dio — O proizvodu zemlje, koji uvijek daje rentu	135
Drugi dio — O proizvodu zemlje, koji katkad daje, a katkad ne daje rentu	150
Treći dio — O promjenama u omjeru između odnosnih vrijednosti one vrste proizvoda, koji uvijek daju rentu, i onih, koji katkad daju, a katkad ne daju rentu	162

Posebna rasprava o promjenama u vrijednosti srebra u toku posljednja četiri stoljeća

Prvo razdoblje	165
Drugo razdoblje	178
Treće razdoblje	180
Promjene u omjeru između vrijednosti zlata i srebra	197
Razlozi za naslućivanje, da vrijednost srebra još uvijek pada	202
Različiti učinci napretka kulture na stvarnu cijenu triju različitih vrsta sirovih proizvoda	203
Prva vrsta	203
Druga vrsta	205
Treća vrsta	214
Završetak rasprave o promjenama u vrijednosti srebra	223
Učinci napretka kulture na stvarnu cijenu manufakturne robe	228
Završetak poglavlja	233

KNJIGA II.

O prirodi, akumulaciji i upotrebi zalihe

Uvod	245
----------------	-----

Prvo poglavlje	
O podjeli zalihe	247
Drugo poglavlje	
O novcu kao posebnoj grani opće zalihe društva ili o trošku održavanja narodnog kapitala	254
Treće poglavlje	
O akumulaciji kapitala ili o produktivnom i neproduktivnom radu	297
Četvrto poglavlje	
O zalihi, uzajmljenoj uz kamate	315
Peto poglavlje	
O različitoj upotrebi kapitala	323

KNJIGA III.

O različitom napretku bogatstva kod različitih naroda

Prvo poglavlje	
O prirodnom napretku bogatstva	341
Drugo poglavlje	
Zapostavljanje poljodjelstva u starom stanju Evrope poslije pada Rimskog carstva	345
Treće poglavlje	
O usponu i napretku velikih i malih gradova poslije propasti Rimskog carstva	357
Četvrto poglavlje	
Kako je trgovina gradova pridonijela unapređenju sela	367

KNJIGA IV.

O sistemima političke ekonomije

Uvod : : :	383
Prvo poglavlje	
O načelu trgovačkog ili merkantilnog sistema	383

Drugo poglavlje

O ograničenjima uvoza iz stranih zemalja takvih dobara, koja se mogu proizvesti i kod kuće	404
--	-----

Treće poglavlje

O izvanrednim ograničenjima na uvoz dobara gotovo svake vrste iz onih zemalja, za koje se pretpostavlja, da je bilanca s njima nepovoljna	423
Prvi dio — O nerazumnosti tih ograničenja, čak i na osnovu načela trgovačkog sistema	423
Dodatak, koji se odnosi na depozitne banke, a naročito na Amsterdamsku banku	429
Drugi dio — O nerazboritosti tih izvanrednih ograničenja na osnovu drugih načela	439

Adam Smith
BOGATSTVO NARODA
I. svezak

*

Korektor Kruna Tvrtković

*

Štampanje ove knjige završeno
maja 1952. u štampar. zavodu
»Ognjen Prica« u Zagrebu.

649.-

2224.

Adam Smith

ISTRAŽIVANJE
PRIRODE
I UZROKA
BOGATSTVA
NARODA

II

648.-

2224.

Adam Smith

ISTRAŽIVANJE
PRIRODE
I UZROKA
BOGATSTVA
NARODA

I

